

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Ülke cezaevlerinde hasta mahpusların yaşadığı sorunlar, insan hakları örgütlerinin ve hukuk çevrelerinin gündeminde olan önemli bir meseledir. İnfaz sürecini tamamlamış olmasına rağmen keyfi uygulamalarla tahliyesi engellenen mahpusların durumu, hukuk devleti ilkesi ve temel insan haklarının ihlalini gözler önüne sermektedir. 56 yaşındaki hasta mahpus Nazime Avras'ın Elâzığ Sivrice Kadın Açık Cezaevi'nde yaşadığı mağduriyet, bu sorunun çarpıcı bir sonucudur.

2016 yılında Gebze Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutuklu kalan Nazime Avras, infazını tamamlamasının ardından tahliye edilmiştir. Ancak iki yıl sonra “örgüt propagandası” iddiasıyla 2 yıl 1 ay hapis cezasına çarptırılmış ve cezasının onaylanmasıyla yeniden cezaevine girmiştir. Hasta mahpus infazını tamamlamış olmasına rağmen tahliye edilmemekte; İdare ve Gözlem Kurulu'nun keyfi kararları nedeniyle cezaevinde tutulmaya devam edilmektedir.

Mahkeme hâkiminin tahliye kararına rağmen İdare ve Gözlem Kurulu, geçmiş davaları öne sürerek “pişmanlık” dayatmasında bulunmakta ve tahliye sürecini ertelemektedir. Bu uygulamalar, ceza adalet sistemindeki keyfi tutumları ortaya koymaktadır.

Nazime Avras'ın panik atak, kalp sıkışması, tansiyon ve gizli şeker gibi ciddi sağlık sorunları bulunmaktadır. Cezaevindeki stres ve yetersiz koşullar, rahatsızlıklarını daha da ağırlaştırmaktadır. Mevcut koşullar arasında:

- Mahpusların sabah erken saatlerden akşama kadar açık alanda tutulması,
- Sınırlı oturma alanları nedeniyle zor koşullarda beklemek zorunda kalmaları,
- Temel gıda ihtiyaçlarının yetersizliği ve yiyeceklerde sağlık standartlarına aykırı durumlar (yemeklerde kurt çıkması),
- Sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sıkıntılar,

Mahpusların insan onuruna aykırı koşullarda yaşamak zorunda bırakıldığını göstermektedir. İktidar hem ulusal hukuk hem de taraf olduğu uluslararası sözleşmelere göre mahpusların temel haklarını korumakla yükümlüdür. Ancak Nazime Avras'ın maruz kaldığı hak ihlalleri ve sağlık sorunları dikkate alındığında bu yükümlülüklerin ihlal edildiğini göstermektedir.

Nazime Avras'ın yaşadığı durum, ülkedeki cezaevi sisteminde uzun süredir devam eden yapısal sorunların bir yansımasıdır. Hasta mahpusların sağlık haklarının ihlali, keyfi tahliye ertelemeleri ve cezaevlerindeki kötü koşullar, hukuk devleti ilkesini zedelemekte ve insan haklarına aykırılık teşkil etmektedir. Hukuk devleti olmanın gereği, keyfi ve siyasi uygulamalara son verilmesi, adaletin sağlanması ve mahpusların onurlu bir yaşam sürmelerinin güvence altına alınmasıdır. Nazime Avras'ın durumu acilen çözüme kavuşturulmalı, benzer mağduriyetlerin tekrarlanmasını önleyecek yasal düzenlemeler ivedilikle hayata geçirilmelidir.

Bu bağlamda;

1. Nazime Avras'ın infazını tamamlamasına rağmen tahliye edilmemesiyle ilgili olarak, İdare ve Gözlem Kurulu'nun keyfi kararları hakkında bir inceleme başlatılacak mıdır?
2. Mahpusların sağlık sorunlarının cezaevi koşullarından dolayı daha da ağırlaşması, cezaevlerinin sağlık hizmetleri açısından denetlenmesini gerektiren bir durum yaratmakta mıdır? Bu konuda ne tür önlemler alınmaktadır?
3. Cezaevlerinde mahpusların temel gıda ihtiyaçlarının karşılanması ve sağlık standartlarına uygun yemek temin edilmesiyle ilgili olarak hangi düzenlemeler yapılmaktadır?
4. Mahpusların, sabah erken saatlerden akşam geç saatlere kadar açık alanda tutulması ve sınırlı oturma alanlarında bekletilmesi gibi kötü koşulların düzeltilmesi için hangi adımlar atılacaktır?
5. Cezaevlerinde yaşanan sağlık hizmetlerine erişim zorlukları hakkında herhangi bir raporlama yapılmış mıdır? Bu konuda iyileştirme yapılması planlanmakta mıdır?
6. Hasta mahpusların cezaevlerinde yaşadıkları mağduriyetlerin önüne geçmek için adalet sistemine yönelik olarak özel bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?
7. Nazime Avras ve onun durumunda olan mahpusların haklarının ihlal edilmesinin önüne geçmek için hukuki ve idari önlemler alınması adına ne tür adımlar atılacaktır?
8. 2022-2024 yılları arasında, ülkedeki cezaevlerinde tahliyesi engellenen ve sağlık sorunları yaşayan mahpuslara ilişkin güncel istatistiki veriler nelerdir? Bu mahpusların sayısı, sağlık sorunlarının türleri ve tahliye süreçlerine ilişkin veriler hakkında bir raporlama yapılmış mıdır?